

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos Städt. Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben Haasensteint és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitater 5. sz.

Nyitléri cikkekek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hogy az előfizetések és hirdetések küldendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

ÁZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám hevé a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Előfizetési díj.

Videkre postai vagy helyben házhoz hordva

Egész évre 16 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy hóra hordva 1 frt 50 kr.

Egys szám ára 7 kr.

Megjelenik minden p, az ünnepeket követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
hatodik évfolyama negyedik évfolyamára.
és a „SPORT” című szaklap első évfolyamára.

A „KELET” és a „SPORT” előfizetési ára együtt:

Egész évre 1 frt. Félévre 8 frt. Negyedévre 4 frt. Egy hóra 1 frt 50 kr. Egy száma ára 7 krajczár.

A „SPORT” előfizetési ára külön:

Egész évre 1 frt. Félévre 2 frt. Évfolyamára 1 frt. Egy száma ára 10 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal a „Kelet”-re Stein János könyvkereskedésébe, a „Sport”-ra Bécsy Károlyhoz (Főtér 4. sz.) küldendők.

Nyolcz eyszerre beküldött előfizetés után tiszteletdíjlanynyal szolgálunk.

Szemle.

△ A röjónösen beállott szokatlanul szigorú töl neccas gazdáinkat lepte meg váraklanul és ellemetlenül, hanem a Balkán-félszigeti adviselő felek miveleteire is elhatározó bolyást fog gyakorolni. A nagy hófúvácsonk már is volt annyi eredményök, így a diadalmas mozmil se reg Deligrado nem szállhat meg, lovaságát kénytelen volt visszavezényelni hadászati élnyét nem birta teljes mértékben érvényesíteni.

E hátrár, azokhoz a meglepő vívmányokhoz kést, melyek a török hősieségének a mit hó végnapjaiban részébe jutottak, nem nagy jelentőséggel bír ugyan, de mindenesé ez is egyik nevezetes adata a téli hárselés nehézségeinek, nyomorainak s én nem kecségtöl távlatban mutatja a jöv azon napjait, midőn a fegyverszünet lettével épen a legesatogabb töl derekán nilik meg legalább is lehetősége, ha nm: nagy valószínűsége, a hadjárat további folytatásának.

Mert, hē mennyire bizonygassa az európai diplomácia leghatározottabb hēkés intencióit; hiában beszél a hira hármas szövetség szilárd fonáltáról; hiában esküdjölök az északi medve, hogy törekvései a legönzelebnek s minden lépésöt

csak a humanismus és a „keresztény testvérek” érdekei vezérlik: az érdeklött népek ösztönszerűleg is egészen más meggyőződésekéket táplálnak — legalább, a mennyiben a tettekből az érzületre következtetni lehet.

Máskönlöben mit jelentene az a, ha lehet, még fokozottabb hadkészlődés, mely a fegyverszünet megkötése után azonnal lázas sietéggel indult meg, mind török, mind szerb részről? S maga a muszka, híreszteli ugyan, hogy vasútai ismét visszaadtak a közforgalomnak, a kereskedelemnek, de nyomban rá azt a tudósítást is olvassuk, hogy a muszka hadsereg hadra-készsége bevégett tény s a főbb élelmi cikkek, a hadsereg számára, teljes egy esztendőre be vannak szerezve. E hírek egy része lehet ugyan nagyítás és épen csak a megfélemlítésre számított — de tül felöl, az a csak most, utólag; kiderültim-nens szabály, melylyel az orosz-török háboru kitorése, közvetlen az utóbbi fegyverszünet megkötése előtt fenyegetett, eléggé tanúsítja, mily vékony czérnaszálón függött s függ ma is a civilisált Európa békéje.

Némi megnyugtatóra szolgálhat ugyan az európai nagy hatalmasságok békés hangulatát illetőleg a német császári trónbeszéd — ha ugyan nem jut eszünkbe a nagy francia diplomata mondása, hogy a beszéd rendeltetése gondolataink ellepzése. De, viszont, ha a román fejedelem trónbeszédéből arra akarunk következtetést vonni, hogy mily nézeteket táplálnak a constellációk felöl a Spree mellett: ismét némi reményt meríthetünk a béke fonmaradása iránt.

Mindenesetre óhajtható volna, ha még a fegyverszünet letelte előtt annyira tisztulna a helyzet, hogy a legközvetlenebbül érdekelt államok elvégre határozottan tudhassák, mit várhatnak a legközelebbi jövőben. Nem hiszük azonban, hogy a Lajthán-tuli tartományok képviselő házában épen most folyó jelenetek valami nagy előnyére válhatnak a helyzet e tisztázásának. Egy csomó, a legellentétebb irányban kalandozó, u. n. politikusi, német, szláv, orosz-ellenes, magyar-ellenes expectatioja, ha valamit, bizonynyal sokkal előbb idézheti elő a fogalmak és tényezők összehasonylódását, hogy sem kitisztázását. Épen azért sokkal esélyesebb volna az osztrák kormánytól, ha egy határozott nyilatkozattal igyekeznék végét vetni e chaotic és semmi practikus eredményre nem vezethető vitának, mintsem, hogy összedugott kezekkel szemléli, 40—50 „szólók” kiorálja magát.

S míg itt annyi szó-beszéd foly: a

csatornán túl néma hallgatás, a Szajna-partján néma hallgatás, a konczlesi örök városban néma hallgatás s az előbb fészkelődni indult Görögországban is néma hallgatás.

Ki tudná e perczen megmondani: melyik az aggasztóbb; e sok némaság, vagy e sok beszéd?

A legmegnyugtatóbb bizonynyal az a nyugodt, higgadt magatartás, melyet Andrássy gróf ez annyi felöl áramló ellentétes irányzat között kezdettől fogva tanusít. De kérdés: meddig tarthat ez is?!

A mind szigorúbbá váló töl, bizony, a netalán kiféső béke-ürügyeket is mihamar elfogyaszthatja.

— A pénzügyi bizottság nov. 6-iki ülésében tárgyalás alá vette az államvasutak budgetjét.

Szapáry gróf előadój megjegyzi, hogy az államvasutak szervezete ma is az előző állapotban van. Az államvasutak ügye véglegesen befejezettnek nem tekinthető, s ennőlfogva a költségvetés, ugy mint az előző ében, általányszorgessé volna megszavazandó. Az államvasutak összes vonalainak tiszta jövedelme kilometerenként 1325, csak az északiaké 2379 frt; a kezelési kiadások az összes vonalaknál 76%-át, csak az északiaknál 70%-át emészlik fel brutto bevételeiknek.

Simonyi óhajtottja volna a költségvetésben a részletes kimutatást is előterjesztve látni. — Péchy miniszter szívesen szolgál e kimutatásokkal. — Wahrman szerint az üzletjeredményéről közölt évi jelentésben lennének a kiadások részletesen kimutatandók. Somsich és Zsedényi szerföltt magasnak tartja a központi kiadásokat, utóbbi a központi kiadásokból — virement mellett — 100,000 frt törlésöt proponálja. — Móricz óhajti, hogy a jövő budgetben kimutattassák, mivel van itt nagyobb személyzet, mint más vasutaknál. — Péchy miniszter belenyugszik általánylként 109,000 frt törlésbe, s a bizottság e törléssel 5 millióban szavazza meg az előirányzatot.

Felolvasatott az államvasutak igazgatójával kötött szerződés, mely szerint az igazgató illetményei 23,500 frtra mennek. — Péchy miniszter a mai viszonyok közt kissé magasnak tartja e díjazást, s azt módosítani szándékozik. E kijelentés tudomásul vétetett.

Szapáry előadój kimutatást közöl a fizetési pótlékokról s az igazgatótanács illetményeiről. — Széll és Péchy miniszter indokolják az igazgatótanács szükségöt. — Simonyi feleslegesnek tartja azt. — Széll miniszter Wahrman felszólalására kijelenti, hogy az igazgatótanács hatáskörének revisióával foglalkozik a

kormány. — E kijelentés tudomásul vétetett, valamint előadónak a lakbérre, a nyugdíjalaphoz történő állami járuléka s beruházásokna vonatkozó előterjesztése is.

Az államvasutak bevételeinél Szapáry gr. az eddigi eredmények szerint 7,600,000 frt brutto bevételek s — így az 5 millió kiadás beszámításával, a tiszta bevételt 2,600,000 frtba véli előirányozhatónak. — Péchy miniszter hozzájárul az előadó indítványához. Wahrman kérdi, mi befolyással volt a cartell megkötése az államvasutak jövedelmességére. — Péchy miniszter előadja, hogy az eredmény már is mutatkozik a bevételek pár ezer forintnyi emelkedésében. A cartell megkötése szükséges volt, mert az eddigi verseny lehetlennő tette az államvasutaknál a jövedelem fokozását. — A bevételek az előadó indítványa szerint megszavaztattak.

Az államvasutak gépgyáránál Péchy miniszter felhatalmazást kér arra, hogy a mennyiben több tiszta jövedelem lesz, mint előirányoztatik, azt javításokra fordíthassa. Szapáry gróf a tényleges eredmények szerint 25 ezerrel 50,000-re javasolja a bevételek felemelését. — Wahrman ellenzi e felemelést, s a bizottság tiszta bevételként 25,000 frtot vesz föl, felhatalmazván a minisztert, hogy a netalán mutakozó feleslegöt 50,000 forintig beruházásokra fordíthassa.

A bécsi reischsrath felsőháza,

ha csak a képviselőház tárgyalásai nagyon tündető módon nem végződnek, nem fog a keleti kérdéslről nyilatkozni. Egy ideig itten is terveztek valami tüntetést. Sedlniczky gróf azon eszmét terjesztette a felsőház tagjai közt, hogy a ház ö felségéhez feliratot intézzen, melyben kijelenti, hogy kész áldozatot hozni, ha a keleten olyan fordulat állana be, hogy Ausztria-Magyarország beavatkozása szükségessé válánk. Az eszme azonban nem talált pártolásra. Akkor ezután azt indítványozták, hogy a külügyminiszternek egyszerű bizalmat szavazzanak, de mivel nem tudták, hogy mérvadó helyen hogyan fogják a tervet fogadni, egyelőre a felsőház minden nyilatkozattól tartózkodni fog.

Horvát államok.

A horvát országgyűlés 5-ikén a budget tárgyalásával foglalkozott. Miskatovics képviselő heves beszédben megtámadta Magyarországot. A magyar kormány — mondá szónok — nem tartja meg a kiegyezési törvényt; de azért Magyarországnak még ma nem lehet politikailag hadat üzeni. mert különben a horvátok ugy járhatnak, mint a szerbek. A legrosszabb esetben mondja föl az országgyűlés a kiegyezést. Még háromszónok beszélt, mindnyájan az előterjesztés mellett.

ton belöl Gyergyóból mindenkor segítje az én több fiaimot, kik ide ki laknak. Az én leányomnak Orsola asszonynak *) hagyok négy kalánt ezüstet, egy ezüst kupát, és egy serleg ezüst pohárt, és negyven arany forintot. Továbbá az én ezüstös szablyám és (ezüst)es buzogányomat hagyom az én fiamnak Lázár Mihálynak, megint ugyan nekie hagyok negyven arany forintot. Ugyan nekie az ezüst korst és az megjegyzett ezüst pohárt hagyom. Továbbá hagyok a szentannai házhoz három ezüst kalánt, Lázár Imrének hagyok egy nagy ezüst aranyos kupát. Lázár Jánosnak hagyok egy ezüst serleg pohárt nagyot az kristály pohárral egyetembe. Hagyok magamnak két nagy aranyos kupát, egyiket hogy kehelyt csináltassanak belőle, az másikat hogy az szentannai egyházat csináltassák belőle az árrával. Lázár Istvánnak hagyom az aranyos kupát, és az ezüst pohárt, a ki nála vagyon, és az gyergyai egyházhoz adott ezüst kupát is nekie hagyom, így hogy az Petki Jánosnál való kupát megváltsa, és az helyébe adja az gyergyai egyházhoz. Továbbá hagyok három török aranyot aranyozni a kehelyre. Az kamuka foszlant hagyom Lázár Istvánnak. Az én fiamnak Ferencnek hagyok egy aranyos kupát és egy ezüst csészét. Továbbá hagyom, hogy az kik engemet szolgáltak és szolgálatjokról meg nem elégtettek, hogy megelégtessék őket az én marhámból, mindeut mind egy fillérig, kinek bizonyossága lehet. Ezen kívül is, a ki bizonyágot tehet róla, hogy adós voltam neki, hagyom

Hunyadmegye közg. bizottsága két napon át ülésezett: 3-4-én. Referáltak az alispán, várn-felügyelő, kir. adó-felügyelő, tiszti ügyész, főorvos. A mérnök, távirász, kir. ügyész és árvászeki élölök nem tettek előterjesztéseket. Mint előre is lehetett gondolni: a tárgyak nagyrésze iskolaiügyi volt. A t. ügyész előterjesztö az ügyrendet, mely felülvizsgálatra adatott ki. Kir. ügyész interpelláltatott a m. hó 24-én történt kivégzésnél elkövetett mulasztások, nevezetesen a közigazgatás mellőzése miatt. Főispán kijelenté, hogy az ügyész ez alkalommal rögtön-itéletek végrehajtására kiadott utasítások szerint járt el s ő meg sem engedte volna, hogy a városban fekvő börtönudvarán hajtassék végre az ítélet. A tagok, kettő kivételével, jelen voltak.

Osztrák képviselőház.

Lapunk tegnapi számában röviden megemlékeztünk az osztrák képviselőházban folyó nagy vitáról, idézván Demel és Zschock beszédéből egy pár passust. Érdekesnek tartjuk még a következőket közölni e fontos vitából:

Demel után Granitsch beszélt; sok éllel támadja Andrássy muszkarabár politikáját, pénzügyi, mivelődési és történelmi okokból. Pénzügyi szempontból fölméleti, hogy 1868-ban az összes költségvetés 433 millióra rugott, ma már a közös ügyek budgetje 640 millióra ment. Politikánknak arra kellene szorítkoznia, hogy a belső erő fejlessze; nincs szükségünk ajándékokra. — Molik a német birodalmi katonai költségvetés tárgyalása alkalmával kijelentette: „azt a mit egy fél év alatt fegyver állat szerztünk, egy fél századig kellend fegyverrel megvédeni.” Mi is ezt tartjuk szem előtt. Göllerich ragadja meg most a szót, ki szerint, ha Európa nem mondana vetot ezentul sem, akkor sem szabad visszariadni Ausztriának, hanem mint egy ember kell sikrazsállania. A kalandos politikák részéről soha sem hagyáná jóvá és bizik Ausztria erejében, mely képes győzelmesen szembeszállani a megsemmisítésre irányzott áramlattal. Az egykori pénzügyér, a nálunk gyöngyöd emlékeztében levő Plener áll fel, hogy megvédje az in effigie felakasztott Andrássynak volt forradalmárnak, s most reactionarius muszkarabárnak külügyi politikáját. Ez az uri ember a „semmittevés politikájának” nevezi azon irányt, mely nem akar terjeszkedni Törökország rovására. Plener után a nap hőse Kuranda szolt a tárgyhöz. Azzal kezdí satyrával és érvekkel telt beszédöt, hogy ő elvesztö bizalmát a balplatzi ház iránt. Huszonöt év óta itt szerencsétlen! kezek között van a külügyi politika. Élesen sorolja fel Andrássynak következtelenségeit és ellenmondásait. Hivatkozik Rodich viselt dolgaira, ki, mint „délsláv patriota” saját szakállára állt müködött, s midőn erre a delegatióban Andrássyt

hogy megelégtessék. Továbbá hagyom, hogy az mely árra fizetetlen örök vagyon én nálam, ha az, kié volt vissza kívánja, nekie megbocsássák minden ökvetés nélkül, ha pediglen ki ar árrát akarja elvennie, hagyom hogy az árrát nekie megadják. Továbbá az mesy szóna füvet az kislaludi határon adtam vala Mihály deáknak, melyet írtott is, hagyom hogy nála hagyjákot, és töle el ne vegyék; ő is tüteket ugy szolgáljon, mint engemet szolgált. Továbbá hagyom, hogy a kislaludi malom hasznából is nekie segítséggel legyefek; és segéljétek. Továbbá Kőpeczi Tamásnál is nála hagyom az szóna rétet, töl is töle el ne vegyék, de ő is titeket ugy szolgáljon, mint engemet szolgált. Ez testamentum irattatott az ide fel megnevezett napon, mikoron imának születés után ennyi esztendőben 1549. Executores lego praefatos Thomam Kőpeczi, Michaellem litteratum de Székely Vásárhely.

Hiteles átirata a Szárhgyei és Gyalakuti Lázár István és János között folyt perben 1607-ben Bocsaki István nevében kelt eredeti ítéletlevélben megvan a Szárhgyei gr. Lázár család levéltárában. — Innen gr. Kemény József által sajátkezűleg vett másolata az erd. Múzeum közirattárában (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. Supplém. VI. köt.). — Az 1607-iki eredeti ítéletlevélből némi olvasási eltérésekkel kiadta gróf Lázár Miklós, A gróf Lázár család. 49—51. l.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Egy székely végrendelet

1549-ből*.)

Szentanna Lázár János végrendelete csiki, gyergyai, kisludi, valamint Maros széki szentannai és kislaludi jószágairól. Kelt hely nélkül (Szentannán) 1549. mártius 1-én.

In nomini Domini Amen. Anno a Christo nato 1549. fca sexta proxima post festum Mathias Apostoli Ego Joannes Lazar de Szentanna corpore quidem aeger, sed mente perminia sanus, de rebus et bonis tam mobilibus quam etiam immobilibus a Deo mihi collatis te condo testamentum, coram filiis meis Emerico, Stephano, Joanne, Francisco, et Michaelo Lazari, religiosiose ftre Georgio ordinis divi Francisci confessor meo, necnon Prudentibus et Circumspectis homo Kőpeczi et Michaelo litterato Ugrai (vibus Juratis de Oppido Székely Vásárhely. Quonque filiorum meorum meum testamentum hitum fecerit, anima eius lites habeat cum sima mea coram Deo optimo, nec peccata mea admissa filiis meis secus condonabo, nisi testamentum meum inviolatum servaverint, finumque habuerint. Először hagyom az én lkemet az hatalmas Istennek, ki megváltott ngemet az ő fiának általa. To-

vábbá hagyom az gyergyai házamat minden örökségével és hozzá tartozandóságával egyetembe Lázár Istvánnak és Lázár Mihálynak, nekiek hagyom Kásztont is, Lázárfalvát is, és Szent Tamást is *), minden hozzá tartozó örökivel egyetembe, de úgy hogy az ide ki való örökökből és jószágokból kivegyék kezeket és a többi atyafiaknak engedjék. Továbbá azt is hagyom, hogy Lázár Mihály részének, örökségének főképpen oltalma legyen Lázár István, miért hogy egyedül lészen vele jószágja, Lázár István után az több atyafiakot is hagyom oltalmul nekie. Továbbá hagyok az gyergyai kápolnához egy ház helyet, és két földönlakó *) házához való örösöget, szántó földet és szóna rétet, hogy az örökségen papot jámbort tartsanak, ki az Istent az ő igazsága szerint szolgálja és dicserje. Továbbá hagyom az én házamat Szent Annán *) minden örökségivel és hozzá tartozandóságával egyetembe Lázár Imrének, Jánosnak és Lázár Ferencnek, mind az kislaludi örökségével *) és malommal egyetembe, mind az jobbágyokkal egyetembe, és az tóval egyetembe; miért hogy az szentannai ház szóna füvel és egyéb örökségvel szűkösb, hogy nem mint az oda ki való házunk, az szentannai házánál való marháat is nekiek hagyom. Hagyom pediglen Lázár Jánosnak és Ferencnek fő-

*) Csik-Szenttamás.

*) Földön lakó = jobbágy.

*) Maros-Szent-Anna, Maros széken.

*) Kislalud, Maros széken.

*) Maga, régiesen noha értelembe.

*) Petki Jánosnak.

*) A „Székely oklevéltár” II. kötetéből.

figyelmeztetés, saját felelősségére hivatkozott. Pedig jobb lett volna egy csapással lehetetlen-né tenni; Ljubibratics és a többiek a határon át szabadon sétálhassanak. Eleitől nem érette a három császár-szövetséget. Megegyezés Orosz-oroszországgal? Szivesen, ha a békét megmentheti, ha Oroszország nem sérti érdekeinket lépéseivel, de soha megegyezés Oroszországgal Törökország felosztására. Ez még nem olyan beteg. Prédikálják már száz éve és mégis mindig meg-gondolták, vajjon az a beteg ember csakugyan meghalt-e már. Törökország még sok eszköz-zel rendelkezik. Az erély, a büszkeség, az ön-érzet, a vitézség, melylyel utóbbi időben fel-lépett, tiszteletet parancsolnak. (Bravo! balról). Egy ily állam, mely ennyit tesz ily szomorú pillanatokban, még pedig egészen egyedül, még nincs halálfelel és a támadónak még kemény harapnivaló lesz. (Élőn tetszés balról). Ez után határozottan az annexionalis politika ellen nyilatkozik. Kuranda után Hohenzwarth a szlávismus e szószólója, volt miniszter és ma-gyarfaló kelt föl Andrásynak és politikájának védelmére. Azon kezdi, hogy Ausztriát kultur-missiója utatítja Bosznia elfoglalására és a muszkával való osztakozásra. Politikai pártfe-lei nevében kijelenti, hogy a válasz őket teljesen kielégítette. Bosznia szláv szempontból tá-madta meg Andrassy gr. politikáját. Ausztria szlávjai is csak rosszallják — mondá — a külügyminiszter politikáját, mivel ez Ausztria népessége két harmadának kívánságával ellen-kezik. — Dr. Fanderlik szintén szláv szel-lemben beszél, s Törökország fönntarthatlan-ságát bizonyítja. Beszédét azon fenyegetéssel fejezi be, hogy fegyveres beavatkozás esetén a szlávok nem fognak harcolni.

A háboru.

A helyzet.

A fegyverszünet által teremtetett új hely-zet épen nem oly megnyugtató, mint azt rö-gtön az orosz ultimatum elfogadása után hitték. A legújabb hírek méltán kéltlyt támasztanak az iránt, vajjon csak e fegyverszünet ideje is-le fog-e folyni újabb bonyodalmak nélkül. Min-den feljára mutat, hogy Oroszországnak nem volt más célja, mint a szerb sereget megmen-teni a megsemmisítéstől; most, hogy ezt elérte, folytatja a megkezdett játékot s a fegyverszü-net vagy bármely más papirusz-biztosítás nem fogja akadályozni a muszka kormányt, hogy már a legközelebbi napokban törésre vigye a dolgot, ha hadserege föllállításával elkészült.

Monarchiánk magatartása.

Minden feljára mutat, forduló pontra ju-tott. Bécsből jelentik, hogy az orosz ultimatum miatt Bécs és Pétervár közt nem folyt ugyan „ingerült egyezkedés”, mint hírlett; azonban külügyi kormányunk kifejeztette Szentpétervárot-t sajnálkozását Oroszország önhatalmu föllépése fölött.

A conferentia.

A diplomacia -- mint a „N. H.”-nak írják -- azzal foglalkozik, hogy az újonnan megkezdendő békétárgyalásokra alapot találjon. Azon egy pontban, hogy Konstantinápolyban conferentia üljön össze, most már teljes meggyőzés léte-sült. Ezenkívül azonban ma még semmiben sem állapodtak meg. Egy hatalom, mely a hár-mas szövetség körén kívül áll, azt indítványozta, hogy a conferentia a követek értekezlete le-gyen, melyen minden hatalmat két küldött képviseljen. Előfeltételül az szolgálna, hogy minden hatalom előre lemondjon minden külö-nös előny kivásáról s hogy a porta integritá-sa képezze a tárgyalások alapját. — E pil-lanatban a diplomácia ezen javaslattal foglal-kozik, de — őszintén bevallva — kevés a re-mény, hogy az elfogadjatik. A béke megál-lapításának nehézségei már most, az első stádi-umban mutatkoznak; a tárgyalások további folyamában előre láthatólag még inkább mutat-kozni fognak. Nagy csatlódás volna, ha a fegy-verszünet elfogadását a bonyodalmak végének tekintenék.

A demarcationalis vonal.

A porta kész a semlegességi vonalat a nagyhatalmak megbízottai által megállapíttatni. Itt azonban ismét új nehézségeket emel Orosz-ország. Hir szerint azt követeli, hogy a török-ök őrítsék ki Alexinánd, Djunis és Deligrád erődítményeit, melyeket csak a legutolsó nap-okban szállottak meg.

E követeléssel Oroszország nemcsak a jog és a józan ész parancsait sérti, hanem azt is kimutatja, hogy nem hajlandó a fegyverszü-net létrejöttét előmozdítani, sőt inkább minden áron ürügyet keres a háborúra.

Németország magatartása.

Az újabb alakult viszonyok után Német-ország kijelentette, hogy teljesen semleges akar-na maradni, nem küld képviselőt azon bizott-ságba, mely a semlegességi vonalat meg fogja állapítani.

Románia fegyverkezése.

Bukarestből írják a „Pest. Corr.”-nek, hogy oda Berlinből legközelebb 4 üteg Krupp-ágyú és 40,000 chasspot-fegyvert vár-nak. A szállítmány Vilnán, Kijeffen, Kirsene-fen át érkezik Bukarestbe.

Gorcsakoff a helyzetről.

Gorcsakoffnak egy „párisi sociéte előkelő hölgyéhez” intézett leveléből közöl az „Estafette” következő kivonatot: „A válság tetőpontján vagyunk. Némi reményem még van, hogy meggyezésre juthatunk; de Európában tudni kellene, hogy rendületlenül leszünk azon követelésekben, melyeket érett megfontolás után a portához intézni szükségesnek véltük. Csodál-kozik Franciaország magatartásán, s kezdem átlátni, hogy iránta való sympathiám tiszta naivitás volt.”

Orosz eljárás.

A „Golos” értesítése szerint az orosz vas-utaknál valamennyi lengyel nemzetiségű hi-vatalnok haladéktalanul el fog bocsáttatni. Pé-tervárt meg fog aggodalmakat álltak ki, hogy e hivatalnokok nagy ártalmára lehetnének a csa-patszálításoknak s most meg akarnak szaba-dulni ettől a félelemtől.

A demarcationalis vonal.

Hat ponton kellend e vonalat megvonni, u. m. 1. Észak-Albániában, a motenegrói határ mellett, Medun és Podgoricza közelében; 2. A montenegrói Cráhova-kerületben; 3. a Drina völgyben, a szerb-bozsnák határ mentén; 4. A Morova vidékén Krusevácztól Djunisont át De-ligrádig; 5. Az orosziai határon Novaváros és Jankova Klissura közt; 6. A Timok mellett Zajtsár és a vaterniczi szoros között.

Táviratok.

Bécs, nov. 6. A „P. C.”-nek Konstan-tinápolyból távirják: a nagykövetek pénteken Lord Elliotnál a demarcationalis vonal iránt értekezletet tartottak; mindaz után, ami en-nek lefolyását illetőleg szavahihető oldalról hir-lik, a demarcationalis vonalnak megállapítása, az ily esetekben szokásos elvek szerint, aligha fog különös nehézségekbe ütközni. Szombat és vasárnap kidolgozták a nagykövetek katonai attachéinak adandó utasítások részleteit; az attachék legközelebb szombaton utaznak Szer-biába. Ki vannak jelölve Ausztria-Magyaror-szág részéről Raab alezredes, Franciaország részéről Dorey alezr., Anglia részéről Kambell, Oroszország részéről Zelenczi ezredes, Olasz- és Németország részéről az illető bécsi nagykövet-ségek katonai attachéi fognak működni; Mon-tenegró részére Ausztria-Magyarország által Thommel alezredes és Oroszország által Bogolu-bov ezredes jelöltettek ki biztosokul.

Belgrád, nov. 6. Az orosz önkényta-sek folyton érkeznek, jóllehet jelentékenyen ki-sebb számmal, és sok orosz utazott vissza. Ma 8 orosz tiszt jött ide. Hivatalos részről azt akarják elhitetni, hogy a fegyverszünet lefo-lyása után a végsőig fognak harcolni. De sok irányadó egyén a közeli békéskötés mellett nyi-latkozik.

Belgrád, nov. 6. Csernajeft Orosz-or-szágha szándékozik utazni, hogy ott Orosz-or-szág actiója mellett lépjen föl. A hadügymi-niszter elrendelte Oszuprija és Paracsin erődí-tésének folytatását.

Ragusa, nov. 6. A fegyverszünet ki-terjesztett egész Hercegovinára és Bosz-niára.

Viddin, nov. 6. Oszmán pasa Zajcsár-ban fog telelni. Abdul Kerim pasa megszállva fogja tartani Alexinándot.

Berlin, nov. 6. (Birodalmi gyűlés.) A külügyi hivatal második tárgyalásánál Iverg a keleti kérdést hozta szóba, mire Buelow kö-vetkezőleg válaszolt: A kormánynak lehetetlen e pillanatban a függő kérdésekről telvilágosi-tást adnia; a császár békés politikája általa ide-gen ügyekbe beavatkozni, az eddigi fejlemé-nyek Törökországban nem érintenek bennün-kezt oly hamar sem közvetlenül, sem közvetve. A német politika minden barátságos hatalom-mal szemben barátságos, tiszteletlen és bizal-mon alapszik; a kormány a népképviselőtől a szükséges közléseket meg nem fogja tagadni. Németország politikája mindenkor békés po-li-tika; Németország mindig a béke őrbástyája leendő és ilyenül oly szilárd lesz, hogy a nép-képviselőt bizalmára igényt tarthatunk és azt érdemljük (tetszés.)

Bécs, nov. 6. A képviselőházban a keleti politika fölötti vitában Wosnyak után Fanderlik emel szót; ő a keleti kérdésnek megoldását szláv értelemben óhajítja, Török-or-szágnak fenállását az ígért reformok keresztül-vitelével összeegyeztethetnek tartja és arra utal, hogy Bosznia egy régi osztrák tartomány. — Mengert nem akar sem háborút sem anne-xiót. — Oppenheim a statusquot kíván-ja, de nem minden áron. — Fux (Morva-or-szágból) kimutatja, hogy egy hódítás általi bir-tokszerzés Ausztria hatalmi állását, semmivel sem mozdíthatja elő. — Hosszas vita után, vajjon egy vagy két főszónok választassék, a ház az utóbbit határozza, s Herbst és Greuter választattak főszónokokul. — Legkö-zelebbi ülés holnap lesz.

A büntető codex.

(Bizottsági tárgyalás november 6-án.)

A jogügyi bizottság nov. 6-án folytatta a büntető-tvjavaslat tárgyalását.

A 98-ik §-nak, mely a büntettek hal-mazának büntetéséről intézkedik, Horváth S. és Szilágyi a határozott idejű szabadság-büntetés 15 évi fegyház helyett 20 évig legyen felemlhető. — Csémegi államtitkár ellene nyilatkozik az indítványnak, a bizottság azt mellőzi.

A 99-ik § meghatározza, hogy különböző nemű szabadságbüntetések közül, melyik tekin-tessék súlyosabbnak. Bokros az esetben, ha államfogház börtönnel concurrál, amazt kíván-b börtönré átváltoztatni, még ha rövidebb tartamu is. — Chorin ily esetekben a két büntetés-nemet külön véli kiszabandónak. — Horánszky nem a büntetés tartama, hanem súlyosb neme szerint kívánja eldöntetni a bün-tetés súlyosb voltát.

A bizottság elfogadja az elvet, hogy a hosszabb tartamu büntetés tekintessék súly-sabbnak; ha azonban fegyház vagy börtön államfogházal concurrál, államfogház soha sem szabható ki. — Juhász szerint azon bün-te-tésre kell történni az átváltoztatásnak, mely a concurrálók közt tartamra nézve legközelebb áll hozzá. — Csémegi ezt ajánlja elfoga-dásra, mint a mely a javaslat szellemének is megfelel.

A bizottság elhatározza, hogy az állam-fogház helyett a vele concurráló büntetések kö-zül a hosszabb tartamu szabassék ki. Az át-változtatás folytán alkalmazandó büntetés tar-tamát a bíró belátása szerint határozza meg. Ha államfogház fogással concurrál, akkor is fogás alkalmazandó.

A 100-102. §§-ok lényeges módosítá-s nélkül elfogadtatván, az ülés véget ért.

Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló” az osztrák alkotmány-hd párt külpolitikai magatartásával meg van elégedve, s a reichsrathi baloldaltól hallott szónoklatok irányával egyetért. Az osztrák alkotmányhú párt nem akarja tovább folytatni a közös politikát Oroszországgal; nem akarja Bosznia occupatióját és annexióját semmiképen; nem akarja a békét és a semlegességet minden körülmények közt és minden áron. Ez alapon az osztrák alkotmányhú párt találkozik Ma-gyarország közvéleményével pártkülönbség nél-kül. Nem kevésbé örömdetes jelenségnek tartja azt is, hogy Magyarország rokonszenve a török-ök iránt, hasonló érzelmeikkel találkozik a reichsrath baloldalán. Kéri is az osztrák alkot-mányhú pártot: kerüljünk most mindent, mi közöttünk villongásra vezethet; sorakozzunk a trón körül, hogy megtartsuk a koronát és a szabadságot. Nem félünk a muszka támadástól, ha azt visszautasítani elszántak vagyunk. Ne feledjük el soha, hogy az orosz csak akkor ta-posta lábával a földet, mikor osztrák és ma-gyar egymással viszálykodtak. Ma egyetértének s a muszka vagy otthon marad, vagy haza küldjük.

A „Hon” azt hiszi, hogy Magyaror-szágon, minden számbavehető elem egyetért ab-ban, hogy Horvátszág faji, nemzetiségi, s állami létének már is annyi engedményt vivott ki, melynél többet Szent István koronája nem adhat egy tagjának sem. Bolygatni azt a kap-csot, ez ma azt teszi, mint sokkal többre vonni, s ha a fenyegetések ténynyé válnak, Budapest is megtalálná a választ s a fölmondott kiegye-zés helyébe csak olyan lépne, mely a horvát uraknak az alkotmánnyal leder módon paczkálni vágyó szeszélyeit a mostaninál hatályosban megfékezni tudja. Nem telik öröme az állam-jogi versengésben, a nemzetiségi gyűlölködés hangját meg pláne kerülni óhajtaná. De ama horvát beszédek jellemzőhetlen vakmerősége s pláne a jelen körülmények között, kétszeresen provokálja a komoly rendreutastást.

A „Kelet Népe” el van reá készülve, hogy a félhivatalos lapok serege azzal igyeke-zend gr. Andrásynak szolgálatot tenni, hogy a bécsi birodalmi tanács képviselőházában mon-dott beszédekre a guny és kicsinylés nyilatko-zatainak százféle vártatásával felel. Az e faj-ta macskazene azonban nem devalvalhatja az osztrák parlamenti vita jelentőségét, s nem za-varhatja meg azon meggyőződést, hogy ama szónoklatokban az osztrák német nép zömének közvéleménye és közhangulata nyert kifejezést. Még akkor is tisztelettel viseltetnék a monar-chia egyik vezetőnének ezen parlamentar is akaratnyilvánítása iránt, ha az saját nézetével ellenkeznék. Annál inkább örvend, hogy az osztrák parlament urakodó pártjának irányesz-méi a keleti kérdésben nevezetes összhang-zatot mutatnak azon nézetekkel, melyek el-meri mondani, hogy a magyar nemzet óriási többségének nézetei.

A szász nemzeti egyetem ülései.

Nagy-Szeben, nov. 6-án.

A délutáni ülés kezdetén a gyűlekezet elnök indítványára elhatározza, hogy a délelőtti ülésről, idő rövidsége miatt el nem készült, to-vábbá a délutáni zárulésról szerkesztendő jegy-zőkönyveket eddigi szokás szerint a N.-Szeben-ben lakó követek hitelesítsék.

Elnök jelenti, hogy Gabbel Ferencz levelet intézett hozzá, melyben tudatja, hogy — a mai gyűlésben meg nem jelenetvén — a tizenegyes bizottság munkálata teljes tartal-mához csatlakozik és kéri, hogy ezen nyilatkoz-a-tárol a jegyzőkönyvben említés legyen téve. — Meglesz.

Következik a bizottsági munkálatnak a választási módokra vonatkozó része pontonként való tárgyalása.

A gyűlés az illető 15 cikkelyt az indo-kolással együtt majdnem változtatlanul elfogad-ja. A román követek külön véleményét jelente-nek, mintán betejesztett módosításait a több-ség elejtette volt.

Elnök jelenti, hogy az elfogadott mun-kálatot a mellékletekkel együtt a belügymini-ster uró nműtághoz föl fogja terjeszteni.

Dr. Pacurar föl hívja a gyűlést, hogy támogassa az általa betejesztett indítványt a szász egyetemi követek megválasztására vonat-kozó választási jog meggővítése iránt.

Dr. Lindner ugy vélekedik, hogy ily nagy horderejű indítványt nem lehet csak ugy mellesleg tárgyalni.

Elnök. A mostani egyetem hatásköréhez nem is tartozik az, hogy valamely választási törvény fölött vitakozzék; az egyetem elvégezte teendőjét, tehát az indítvány nem is lehet vita tárgya.

Wittstock nem pártolja ugyan az in-dítványt, de az elnök fölfogását mégis tulságos-nak találja; a többség az indítvány ellen van, hanem azért mégis lehet szavazás tárgya.

Elnök: Dr. Pacurar föliratot kíván; bár-melyik törvényhatóságnak van representati-onális joga, de az egyetem nem törvényhatóság, tehát nem repraesentálhat.

Kapp azt firtatja, hogy a Wenckheim-féle szabályzat a repraesentationalis jogot meg-hagyta az egyetemnek; ezen egyetem pedig ama szabályzat alapján lett összehiva, ergo van repraesentationalis joga.

Elnök: Az 1876. évi XII. t. cz. ama szabályzatot hatályon kívül helyezte, az idézett törvény továbbá határozottan kijelöli teendőjét azon mostani egyetemnek, mely ama szabály-zat alapján legutoljára lett összehiva.

Szólnak még dr. Pacurar és Hanea, mire Elnök kijelenti, hogy az egyetem ülészekát azon óhajattal zárja be, hogy a jö-vendő egyetem saját hatáskörén belül áldáso-san működjék, a nemzetiségek barátságos egyet-értése pedig a közjó előmozdítását lehetővé tegye.

BELFÖLD.

Gyulafehérvár, nov. 6. 1876.

(A színészek búcsuja. Egy jótékony célú előadás betil-tása. Blau Gyula hangversenye. Barcsay Sarolta. A rom. kath. ifjúsági dalárda működése a hangversenyen. Szent Imre ünnepély. Egy nagy reményű fiatal szónok.)

Igen t. szerkesztő ur!

A színészek még az elmúlt hó végével itt hagyták a várost. Megjegyzendő, hogy az utol-só előadás után még egy jótékony célú elő-adást akartak rendezni a tűzoltók javára, mely-et azonban a böles tekintetes nemes városi-tanács, nem tudni mi okból, jónak látott betil-tatni. A színtársulat elmenetele után pangás-nak indult társadalmi életünket egy kissé meg-élénkítette a mult szombaton Blau Gyula, is-mert jeles hegdedű-művész által, a „sétatéri ki-oszk” nagy természetben rendezett hangverseny, melyen Huber Károly kitűnő tanítványa Barcsay Sarolta k. a. e. kedves, szép ifjú hölgy, Fogarassy János székesegyházi karnagy és ének-tanár vezetése alatt a rom. kath. ifjúsági dalárda működtek közre.

A közönség általános érdekltséggel nézett e hangverseny elő és nem is csatlakozott; de arra, a minő kitűnő sikert az aratott, senki nem számított. Általában e hangversenynek nem volt egy része sem, mely a közönség tetszését ne nyerte volna meg. Barcsay Sarolta k. a., kit e hangversenyre Blauinak sikerült megnyerni, igen megnyerő, szép, vonzó jelenség a hangverseny emelvényen, már megjelenésével az egész kö-zönséget rabjává tette. Mit szóljak kiváló he-gedű-játékáról, mely már ez előtt két évvel a nemzeti delkör estélyéniközreműködésével a fő-városi közönség előtt is, előnyösen el lett is-merve. Közönségünk tetszését annál inkább méltán és jogosan érdemelte ki, mert minden egyes darabot ugy adott elő, hogy kivánni va-lót alig hagytak hátra.

Biztos játéka már is a tőkely azon ma-gas foka felé kezd közeledni, mely nem sokára közel lesz a befejezéshez. A művészet terén, ha itt ugyan állandón meg fog maradni, minden-esetre igen szép jövő várakozik e kedves ifjú hölgyre.

Elmondhatom, hogy az estély legördeke-sebb és vonzó részletét Barcsay Sarolta k. a. által előadott darabok képezték; mindazonáltal meg kell emlékeznem a hangversenyzóról, ki feladatát igen szép sikerrel oldotta meg, mely szintén egyhangu zajos tapsokat és kihívásokat hozott jutalmul a közönség részéről. Művészi nyugalom, biztos játék és kitűnő technica jel-lemzik előadásait; továbbá, meg kell emlékez-nem a rom. kath. ifjúság dalárdájáról.

Az ifjúsági dalegylet e hangversenyen, — hajól emlékszem — márnásodizben mutatta be magát nyilvánosan a közönség előtt.

Az előadott darabok szattal sem tévesz-ték el hatásukat, miután a k. lezámítva a kez-det nehézségeit, már is keő szabatosssággal és elég összefüggőlag adattak és, és teljesen meg-feleltek a várakozásnak.

Ha az ifjúságban (tábbra is megmarad a szép ének-művészet iránti hajlam és kevés szabad idejének buzgó felhasználásával a kitaratás és szorgalom párosul, mely ddig volt; ugy mi-előbb várhatjuk, hogy a ftal rom. kath. ifju-sági dalárdával egy által; rendezett jótékony cölú hangverseny vagy destélyen ismét fo-gunk találkozni.

A napokban a többé közt egy városi da-lárdának az alakulásáról í volt szó, mely esz-me kivitelének előre is c k örülni tudnánk.

Nálunk, hol kétségkívöten pang a tár-sadalmi élet, egy dalárdára kikerülhetetlen szük-ség van. Hogy egy ily élet mily élvezetet nyujtana, mily érdekltséggel váratnának és óhajlatnának, a közönség szeröl a dalestélyek, mennyi sok jótékony cölú szálthatatnék elő és mily lendülettel vehetne i egyet által társadalmi életünk is, azt nem akarom tovább fej-legetni; azért csak ismétten figyelembe aján-lom az illetőknek, hogy n hagyják e jóra va-ló eszmét elaludni.

Mielött tudósítasom; befejezném, meg kell hogy emlékezzem a slybeli rom. kath. ifjúság „önképző körének” vasárnap a rom. kath. gymnasium nagy rmében megtartott szent Imre ünnepélyéről is. Az előadás; vasár-nap déli 11 órakor vette szdetét.

Midőn Fogarassy Mihly püspök ur, örcel-entája megjelent, úgy az ifjúság, mint a meg-jelent közönség által lelks éljenekkel fogad-tatott. Az ősz főpásztor ki nehéz betegsége-ből csak nem rég gyógyult ki, nemcsak örömmel fogadta a megrátst az ifjúságtól, hanem az ünnepélyre személyesen is megjelent. Körülményesebben tudakozódott és általános ér-deklódással kísérté az ifjú működését. Az önképző lapra 10 fttal el is ízetett. Az ün-nepély folyamában nem k érdekléssel kísérté az ének-művészet, e tisztán kulturügy iránt ta-nusított buzgalomkat.

A szép számmal egygyűlt közönség a 12 számból álló műsorozatot élénk tetszéssel fogadta. Az önképző kör által elnök: Márkó-sy L., kire méltán büszké lehetnek ugy a fla-nároknak, mint az ifjúság, a lent Imre ünnep ér-dekét egy nagyobb szabás és alapossággal ki-dolgozott megnyitó-beszéddel nyitotta meg, mely-et a közönség tapsokkal s éljenekkel fogad-tott. Ki kell emelnem a snótan most; alakult ifjúsági zenekart, mely má is oly szép sikert mutatott fel, hogy ezért cik méltán gratulál-hatunk fíradhatatlan mesték, Fogarassy János karnagynak.

Az ünnepély végén Fogarassy Mihály püspök ur ö nagyméltósá buzditó szavakat intézte az ifjúsághoz, azokak és a jelen volt hallgatóságnak lelks éljenise között a termel elhagyta.

Sulpicius.

Egy falusbíró büntetése.

Dicső-Szt.-Mrtón, nov. 5.

Nem mernők elhatározni, ha vajjon azért találkoznék oly ritkán az alszabb osztályhoz tartozók polgári érdemeine nyilvános kitünteté-sével, mivel az ilyenre illők csak nagy idő-közökben tűnnek fel, vagy pedig azért, mivel a társadalom ama rétegéből az igénytelen sze-rénység elődli az egyszerűpolgár érdemeit s nem juthatnak közelségre. De legyen bár-miként, a jelenben örömré telik abban, hogy egy egyszerű polgár érdemének a legmagasabb helyen lett elismerését s tüntetését regisztrál-hatjuk.

Ma díszíté fel ugyan Kis-Küküllőmegye gróf főispánja, a d.-szit.-mrtoni szolgabírói já-rás községelöljáróinak és megyei központi tisztikar jelenlétében vámpálfalvi falusbíró Koszeg Ferencz mellé a bronás ezüst érdem-keresztet.

Nevezett falusbíró hsz év óta folytatja és pedig minden megszaksá nélkül hivatalát, oly kiváló tapintattal és élylyel, minőt egy egyszerű földművelő polgárol, ki faluja hatá-rán kívül talán más világ nem ismer, alig feltételezhető.

Hosszas szolgálata na egy ideje természe-tesen az önkényuralom korá esik, mely minden-esetre az akkor létezett viszonyoknál fogva nehézség volt mondható, ennyiben tápróhára volt téve hazafias érzelme esélyessége és tá-pintatossága, s melyek sílres kifejtése által a helyzete fölismerte és akkori igazgatás követelményének a közsög lakosok és birók osz-tályi érdekeinek megóvával tett eleget és mint ilyen ezeknek bizátiát, a kormányzat közegeinek megelégedését nyerte ki, és azt annyi éveken át megtartta mai napig.

Különbén érdemei nban abban összponto-sulnak, hogy a rendelkezési törvények végre-hajtását tapintattal és erélylyel eszközölte, mi-ért is a hivatalos közegelőben a pontos fá-lusi tisztviselőt becsülték, nat inkább azon emel-

kedélytelen, melyerint felhívta ismeri hivatalos állásának egybőrkölési feladatát, és egész erejét ennek megoldására szentelte.

Hivataloskodás kezdetén rögtön felismerte azon nehézségeket, melyek az irni és olvasni nem tudás miatt jó szándékainak akadályait szolgálnak, — így ezt legelőször, erős akarral megtanult egyenesen irni és olvasni; de ezzel nem elégett meg, ellenben felhasználta befolyását arra, hogy a közegbebeli üres iskola benépesedjék s az ifju nemzedék — az általa oly későn fismert és elszájtított kincsek osztályosává váljék, — minek következtése lett: hogy V.-Gálván az új nemzedék irni-és olvasni-tudó.

A közegben megszilárdította a vagyonbiztonságot, a mezt terményeit szigorú védelem alá helyezte, stúlkapások, kihágások, tolvajlások erőlyes ükzésével fegyelmet és rendet lőtesített, a pekedők viszálkodásait okostanáccsal, s részreajlatlan eljárással kiegyenlítette, a népet dmadogjának és más köztarlozásainak ponti törlesztésére szoktatta, a közeg érdekeit elődóította, a lakosság és a volt földesurak közötti egyetértés és összhang fenntartására sikerl működött.

Ily nemes irányu törekvés természetesen megszülte a kíváncsiérdemnyit; mert V.-Gálfalva már ma a lrendtartóbb közeg hírében áll, — népe méh-zorgalmat fejt ki, munkás, rendszeretű és erőfős, anyagi és szellemi elhaladásnak öved, — és ez Keszeg Ferencz falusbíró érdeme; ez húsz évi folytonos hivataloskodának jutalmazó eredménye.

Már az abszolt igazgatás közegei felismerték benne a kőz érdekeinek ernyedetlen munkását, s azok őt is nagy becsülésben állott, — s itt hallatással nem mellőzhető hazafias és alkotmáros érzületének egy jellemvonása. Többször ütek ugyan is neki ajánlatot hogy polgári érdemeinek a legmagasabb helyen való elismerés és valamely módjoni kitüntetésnek eszközlését gadná el. — Válasza mindig az volt, hogy szolgálataiert semmi kitüntetést nem kívá és kérelmezte, kimélnék meg személyiát atl.

A közelebbi időben tett hasonajlatot azonban nem utasotta vissza, odanyilatkozván, hogy a nemzeti é alkotmányos kormány által eszközölt legmagasabb kitüntetést lődolatal fogadják.

Ha hazánk is közgei ily előjárókkal bírnának, ha hívásukat fel bírnák fogni aképpen, mint azt Keszeg Ferencz el fogta, ha annyi jóindulatot, erélyt, tapintatosságot és természetes bölésséget fejtenének ki, mennyit ez őregne kifejenai sikerült, ugy a közgei viszonyokmielebb kiemelkednének az azokat általánosan illemző rendetlenségből, anyagi és szellemi elhaladásuknak megegyengetnének utja.

Végül legye itt még megemlitve, hogy az érdemrend napélyas feltűzése után, közelebbhez ütek a lenváltak, s első poharat a gróf főispán emde a kitüntetett falusbíróért, felsorolván ennekérdemait, melyre ő egyszerű, de megható szavában adott kifejezést közzönetének a legmagasabb figyelem által lett kitüntetésért.

Mi is óhajuk, hogy még sok ideig folytathassa hivatali és e megyében, hazában sok követő legyek.

r.—1.

Tanügy.

A magyar nyelv népskoláinkban.

(Folovastott a hromszéki tanító-tesztül közgylésen K.-Várhelyt, okt. 27-én, 1876.)

Negyedik közlemény.

Legyen[szaad a magnyelfaroktatás hátrányának egyik főkaul saját szóbeli előadásunkat is állítanom Vajjon a mi kifejezésünk, előadási szabatoágunk, tiszta magyar zamatu constructioinkmegütik-e mindig azon mértéket, melyet a magyar nyelv irodalmi álláspontja számunk kielőt? Nem akarok itt sem részletezésbe boesátkozni; hivatkozom önk tapasztalatára s megelégszem, ha pár vonással még röviden rámutatok azon utra, melyen haladvaalán dusból siker koronázsa fáradságunkat magyaryelv-oktatás háládatlan mezején.

Positiv réletes szabályokat ne várjanak t. pályatánim tölem; a fentebbiekben negatív uton a ökül is szoltam már teendőink felöl. Csak ár segédeszköz mutatok még el, melyek az elmondottak után szükségkép következnek.

Tapasztalaim után határozottan merem állítani, hogy ipiskoláinkban a tárgyhalmaz sokaság miatt nem érjük el célunkata magyaryelv-oktatás terén. Mert minden tárgy előadásárk egyszersmind magyaryelv-oktatásnak is kell lennie s így a népskolákban mindei tárgyat felelőssé kell tenünk a magyaryelvért. Már pedig különösen az V. VI. el. ztály s a felső nép- és polgári iskolák tanrénének tultőmőtsége lehetlenné teszi a bírora nézve ellenőrizni a nyelvtan-szerű tisztaogot. Nem kívánhatjuk, hogy a tulságosan igénybe vett iskolai idő a tárgyak kiszabotóensumai mellett még a tiszta

előadásban való gyakorlásra lő diltassék A növendék tehát megtanulja ilyen formán a tárgyat, de elmarad saját ödes anyanyelvében s a nemzet zöme, a nép szomorúan marad nyelvben in statu quo.

Vajjon nen lehetne-e itt egy kis megszorítást tennünk a tulterhelt növendék nyelvképzése érdekében? Vajjon nem tehetne-e kevesebb tárgyat tisztábbban s mindenek felett a nyelv fejlesztésére való tekintettel tanítani? Én azt hiszem, t. pályatásak: igen!

Magyaryelvoktatásunknál ki merem továbbá mondani: nincs elég segédeszközünk. Érttem alatta az olvasó-könyvek hiányát. Vannak jó nyelvygakorló könyveink, általánosban használjuk az elemi iskolákban a Gáspár-féle olvasó-könyveket s a felső népskolákban válogatunk a többak közöl. De vajjon megfelelnek-e mindezek a nyelvtan kívánalmainak, vajjon alkalmazhatjuk-e pl. a III. el. osztályosok számára irt Gáspár-féle olvasó-könyvet, az ugyanezen osztályhoz előirt nyelvtani szabályok gyakorlására? Mindnyáján tudjuk, látjuk, tapasztaljuk: hogy nem. S vajjon melyik osztály az, akár az elemi, akár a felső népskolákban, hol ilyen gyakorló olvasó könyvet csak egyet is tudnánk említeni?

Már pedig ezek nélkül a szorosabb értelemben vett nyelvtanítás teljességgel lehetetlen. Csak szabályt és szót tanítunk minden bensebb, mélyebb eredmény nélkül.

Azért azonban a meglévőket jobbik irányában mégis fel kell használnunk és soha olvastatás nélkül nyelvtani szabályokat ne tanítsunk; eléérünk legalább annyit ezzel, hogy tárgyánk nem lesz száraz s növendékeink a szabályokat azoknak megfelelő olvasmányokban is feltalálhatják.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladott Budapestén, nov. 8. 11 ó. 15 p.
Érkezett nov. 8. 11 ó. 20 p.

A szerbek és törökök között a határmegszabásra vonatkozólag a hatalmak egyetértőleg elkészítették az utasítást. Az angol és török kormány utasította megbízottját, hogy Oroszországgal szemben engedékenyek legyenek.

A conferencia eszméjét a fellázadt tartományoknak adandó autonomia alapján az angol kormány javaslatba hozta külügyminiszteriumunk előtt. Gr. Andrássy Gyula kijelenté, hogy bevárja a többi hatalmak elhatározását.

A porta kijelentette, hogy csak a párisi szerződés alapján fogadja el a conferencia eszméjét. E szerződés által biztosított jogait élvezni kívánja, valamint köteleességeit is teljesíteni fogja.

Szerbia Oroszországban 4 millió rubelre 8 százalékos kölcsönt kötött.

Az osztrák parlamentben a vita a keleti ügyekben bezárott. Utolsó szölkottak Greuter és Herbst. Előbbi a monarchia határainak kiterjesztése mellett szlavophil irányu politika követését kívánta. Az utóbbi tiltakozott az ellen, hogy az osztrákok a békét minden áron fenn akarnák tartani, de azért óhajtja, hogy sikerüljön uralkodónknak a monarchia békéjének megőrzése, mert az legszükségesebb.

Hírlik, hogy Oroszország a hadakozó felek okt. 27-iki állását követeli szinormórtékül vétetni a demarcationalis vonal megszabásában, mig monarchiánk az okt. 31-iki hadállást, valószínűbb azonban az a hír, hogy a hatalmak között megegyezés jött létre.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. nov. 8.

— A m. k. igazságügyminiszter Pap József dévai közügy-ségésdét a bozovici kir. járásbíróshoz irinnák nevezte ki.

— A m. kir. igazságügyminiszter Graur László naszói járásbíróshoz II. oszt. segédelekkönyvezetű a beszercezi kir. törvénysekhez helyezte át.

— Egyetemünk iogikara a kebelében dr. Korbuly Imre halála következtében megürül magyár közügy tanszékre, mint halljuk, immár megtette kijelölését. Ha jól vagyunk értesülve: 4 pályázó jelentkezett, köztük Torma Károly és Jakab Elek. A kar, mint mondják indokolt felterjesztésében első helyen Torma Károlyt ajánlta a miniszternek; s remélhető is, hogy a karnak e csak helyeslehető s méltányos óhaját a miniszter teljesíti is.

— Gerecsné asszony, színházunk új coloratur-primadonnája, ki már megérkezett körünkbe, holnap, csütörtökön (nov. 9-én) kell először „Mártha“-ban. A közönség, mint halljuk, egy kis ovatióval akarja fogadni egykori kedvencét, kinek szerződését közönségünk osztatlan örömmel fogad s valóban le van érette kötelezve áldozatkész intendánsunknak.

— Gavallérosan. A mi kollégánk, az „Ébredés“ mai számában erősen neki megy a „Herrmannstädter Zeitung“-nak azért, mert elapbátor volt az „Ébredés“-t figyelmeztetni, hogy ha tőle a „Herrmannstädter“-ből vesz át közleményeket: azokkal ne páváskodjék, mint saját eredeti tudósításaival. Ezért a teljesen jogosult figyelmeztetésért aztán elnevezi a litgs. „Ébredés“ a nevezett szeben lapot „subventió ujságnak“, mely „magasb parancsra“ irná cikkeit, s aztán egész konzervatív póffeszkedéssel ajtót mutat a „Herrmannstädter“-nek, hogy tartsa meg a cserépeldányait; végül pedig azért, mert az „Ébredés“-t aristokrátoskodónak nevezte: ezt az osztályok közötti igazgatónak kereszteli a litgs. lap s arra hivatkozik, hogy neki van minden rétegeben bazisa és olvasója, a „Herrmannstädter“-nek pedig nincs. Valóban jellemző, hogy éppen az Ébredés -nek van elég merészsége minden lappal szemben, mely őt és politikáját kritizálja, a subventió vádjával előállni! S még arra hivatkozik, hogy neki minden rétegeben van bazisa és olvasója, pedig egész bazisa annak a 20 alapítónak a subventiója, kik alig hisszük, hogy azért fizetnék őt, hogy az egyetlen hazafias irányu szász lapot is, — mely egyedül védi a „Tageblatt“-féle kifélcacsingatót illoyalis szász papi- és burocratapárttal szemben a magyár állam érdekeit a szászok között, — üsse és elidegenítse a magyarságtól! Vagy talán a „Gazetta“ után és mellett, már most a „Tageblatt“-tal akar az „Ébredés“ szövetekezni? Szép triász lesz!

— Barcsay Sarolta k. a., e fiatal hegéduművész, ki a napokban Gy.-Fehérvárt játszott, mint értesülünk, Kolozsvárt szintén szándékozik egy hangversenyt adni.

— Hymen. Polcz Rudolf kolozsvári ügyvéd ma délben vezette oltárhoz a kedves Lázár Irén úrasszonyt. Öszinte szerencsekívánatunk az új párnak.

— Marosvásárhelyi hírek. Mint levelezőnk írja, Marosvásárhelyt kedden, november 7-én délbénjura tűz őtött ki a Nagy-szentkirály utcában, a Dr. Knöpfler háza mellett, Ötves István asztalos műhelye gyuladt ki a feihalmozott gyalu-forgács és a segédek vigyázatlansága miatt; azonban a tűzoltók idejekorán megjelenvén, nagyobb bajnak eleje vétették. Ez már rövid időn a harmadik eset ez asztalos műhelyében a ki méltán büntetésért érdemel ezen, az egész utcazást fenyegető vigyázatlanságai miatt. Ugron István nem árva-széki elnöknek, mint a „Kelet“-keddi számában nyomda hibából áll, hanem árvaí széki ülnöknek helyettesítettet. A ha va z á s megszűnt, de fagyálott be. Ferencz Albert helyi fiatal ügyvéd ügyvédi irodáját Szász-Rógenbe tette át, illetőleg ott önálló ügyvédi irodát nyitott. A töröksebesültek javára a gyűjtés javában foly; a kolozsvári egyetemi ifjuság felhívása „Erdély nőihez“ igen jó hatást tett és nem marad eredménytelenül.

— Dr. Koch Antalnak, a kolozsvári ásvány- földtani intézet ny. r. tanárának, a valás s közoktatási m. kir. miniszterhez a németországi hasonnemű intézetek állapotáról beadott jelentésének közlését kezdi meg a „Bud. Köz.“ utóbbi száma. Nevezett tanár jelentése elején mindjárt tudtul adja, hogy Teschen vidékén a Teschenit és Pikrit nevű közetek előjveteli viszonyait tanulmányozta és annyit gyűjtött, hogy nemcsak saját intézetét látta el ezen érdekes és ritka közetekkel, de jut a pesti egyetem ásványtani intézetének és a nemzeti muzeumnak is. — Boroszlóban az ásvány- és földtani-intézetet, — Drezdában a kir. ásvány-földtani gyűjteményeket és az új polytechnikumot, — Freibergben a híres bányá-academiát, — Lipcsében az ásvány-földtani intézetet tekintette meg.

— Közgyűlés. A kolozsvári korcsolyázó-egylet évi rendes közgyűlését a városi tanácsház nagytömbében 1876. évi november 19-én tartartadja meg, miről a részvényesek és érdekeltek ezennel értesittettek. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárnok jelentése. 4. Tiszviselők választása. A kolozsvári korcsolyázó egylet választmányának 1876. évi október 29-én tartott üléséből, a titkártávollétében Balogh György pénztárnok.

— Meghívás a kolozsvári orvos-természet-tudományi társulat 1876 nov. 10-én, pénteken d. u. 5 órakor tartandó orvosi szakülésére. Tárgyak: Géber Ede: Beteg-bemutatás. Török Aurél: Ujabb adatok a sejtmag typicus alakjához. Spányik József: A járványos ronselő toroklobról. Ülőhely: Egyetemi épület 1. emelet 7. sz. bölcseleti ülésterem. Hőgyes Endre, titkár.

— Az erdélyi-római kath. gymnasiumi tanárok nyugdíjazására vonatkozó szabályzat, — melyet a rom. kath. statusgyűlés idei közgyűlésén állított meg, — 1877. január 1-én fog életbelépni. Ugyanezok kellene a fizetésjavításnak is bekövetkeznie, mit a statusgyűlés szintén elhatározott; azonban, mint — a H. Ztg. írja, — valami akadály gördült ennek elébe.

— Nyilvános köszönet. Helybeli gyógyszerész Székly Miklós úr hozzám folyó hó 4-ről tett beadványa szerint a városon uralgó dyphtheritis eseteknél minden eddig a saját gyógy-

szertárból kiszolgáltattott, s ezután kiszolgáltató fertőtlenítő szerekek egészen díjtalanul való kiszolgáltatását felajánlván, ezen nemes ajánlatát köszönetem nyilvánítása mellett hozom közudomásra. Kolozsvárt, 1876. november 6-án Simon Klek, polgármester.

— Pecsénye-adó. A főváros fogyasztási-adó jövedelme a sörfogyasztás esőkkenése miatt tetemesen apad. Most tehát a pecsényére akarnak adót vetni. A közgyűlés különben már tavaly megszavazta, a házi szárnyasok és vadak után szedendő 25 százaléknvi közgei pótdadót, de a belügyminiszterium nem hagyta helyben. A fővárosi számvetéséig újlag sürgeti az új adót.

— A budapesti egyetemi ifjuság tüntetésére mérges visszhangot adott a moszkvai egyetem, honnan állítólag táviratot is küldtek a budapesti egyetemi ifjuság elnökönek Schütznek (Szűcs helyett), a távirat azonban ide nem érkezett el, s csak az „Independance Belge“ után tudjuk, hogy következő dühösséget tartalmaz: „Ha igaz, hogy a pesti tanulók a civilizáció nevében merték Törökország irányában rokonszenyüket kifejezni, mi moszkvai egyetemi tanulók az egész emberiség által közösen táplált érzelmektől és nem pusztán nemzetiségi vágyaktól vezérelve, köteleességünknek tartjuk megvetésünket (mépris) fejezni kiirántuk, mint a barbarismus, a kegyetlenség s elnyomatás hívei, s a közműveltség, a humanizmus és a szabadság ügyének árulói iránt, mely ügyet minden egyetem, minden ország és nép tudománya hivatászerűleg szolgálni köteles.“

— Két rablőgyilkost fogtak el a napokban Aradon. Mint az „Alföld“ közli, mindkettő: Kertész János és Körösi András, a vallás folyama alatt beismerték, hogy ök együttesen követték el Aradon a rejtélyes rablőgyilkosságot Tóth Lenka (nem Perszida) gyűmölcsüras asszony ellen.

— Zsedényi puhul. Zsedényi pazarol! Szombaton a pénzügyi bizottságban Zsedényi féltek az elnöki székről és fát tett a tűzre. „Ez pazarlás az ország vagyonából“, jegyezte meg egyszerre több képviselő. „Nem, felelé a sparmeister, mert ha hideg van, elmennek, pedig én el akarom ma a budgetet végezni.“ És igazra lőn. Háromnegyed háromkor oszlott el a bizottság, megszavazva a kormánynak a fedezetet. Mégis csak Zsedényi takarékoskodni! — idővel!

— A cseh egyetemi hallgatóság a dőlsláv „szabadság hősközh“ feliratotintézt. A többek közt azt mondja benne: „Világosnál megnyerettet azon véres tanubizonyítvány, ki viseli szívén a birodalom egységét: ottan aszlovenek hatalmas törzse, melyhez aggodalom nélkül fordulhatnak rokonszenveink, hű feláldozással diadalmasan védte meg a birodalom egységét. A felirat a szerbeket, bolgárokat és oroszokat „az európai kultúra védőinek“ mondja, a mi csak a cseh tanulóktól telhetik ki.

— Hohenwarth és Kuranda. A Reichsrath szombati viharos ülése után a ruhatarban találkoznak Hohenwarth és Kuranda. Mindkettő télükabátját ölti föl. Hohenwarth udvariasan közeli Kurandához, s szól: „Gratulálok mai hatásos beszédért.“ Kuranda szerényen feleli: „Oh! az én beszédem hatása, azon czélért, melyért tartottam, eltörpül az ön beszédje mellett. Mert az én támadásom nem ártott annyit a kormánynak, mint az ön támogatása.“

— Kétezer éves buza. A felső-magyarországi muzeum-egyesület Hódgyula debreceni ügyvéd urnak a diósznai várhegy aljában majdnem 3 ölnymélységben talált 2000 éves buzaszemekből küldött egy felpohárnyit, hogy azt a főiskolai muzeumnak adja át. A nevezett egyesület ama helyen egész telepet talált, s érdekes tudni, hogy a felette levő földrétegeben kőkorszaki tárgyakra akad.

— A „Daily News“ egyik harczéri tudósítója megjárta Kubinban. Mint a lapban panaszozza, Szenárdról ájtott Magyarországra, Kubinba, hogy ott egy táviratot adjon fel a fegyverszünetről. De mivel olyan nyelven beszélt, melyet Kubinban nem értettek, orosz kőmnek nézték, elfogták s egy éjjel fogva tartották. Csak reggel bocáottották ki, mikor kiderült, hogy nem muszka.

— Antonelli bibornok halálát jelenti egy római távirat. Antonellivel egy jelentékeny történelmi alak tűnik le az élet szinpadáról. Ő három évtizedig vezeté a vaticán politikáját. Antonelli Giacomo 1806. april. 2-án született Sonninoban. Atyja földhöz ragadt szegény ember volt, ki napszámál kereste kenyerét. Antonelli 13 éves korában jött Rómába, a papnővédebe lépett, s csakhamar ugy feltűnt, hogy VII. Gergely pápa őt praelatussá és a legbüntető törvényszék tagjává nevezte ki. Azóta gyorsan emelkedett. A mi magánéletét illeti a „szép sima képfű“ fiatal főpapról számos történetek jégzett veti a krónika, Nagyobb szabásu politikai pályáját 1841-ben kezdé, midőn belőgyi titkár lett Rómában, négy évvel később pedig a néhai egyházi államok kincstárnoka, vagy is pénzügyminisztere. Európa kiható működését mint min. elnök fejtette ki, s a reactió szolgálatába állva, vésszes nyomokkal jelölte meg munkálkodását. A vaticán újabbban követet összes politikájában,

az új dogmák megalkotásában stb. Ővé volt az oroszláncz s a sima, diplomatai külső erős lelket és nagy szenvedélyeket takart.

— Török tüntetések a magyár tüntetések viszonzására. Tegnapelőtt Konstantinápolyban több mint 1000 sofia és török lakos összegyűlt, hogy a Konstantinápolyban időző Klapka tábornokot, a magyarok felirát érzett rokonszenyv kitüntetésére szerezéddal tiszteljék meg. A rendőrség nem engedte meg a tüntetést. Erre elhatározottak, hogy iratot intéznek Klapkához, melyben a magyár nemzetnek a török iránt kifejtett rokonszenyért köszönetet szavaznak. Mind a „P. L.“-nak sürgönyzik, a török és magyár fajegység öntudata a törökök közt mind nagyobb tétl foglalt.

— A Stroussberg-pör Moszkvában véget ért. Ugy az egykori „vasutkirály“, mint Landau és Polianszky bűnösnek mondtattak ki; a kereskedő osztályhoz tartozó igazgató tanácsosok felmentettek, csupán Schuhmacher államtanácsos lett bűnösnek kijelentve. A végtárgyalás igen érdekes volt; az államügyész és magánadvólg megkísérlették megdönteni a védelmet, mire a védők, vádlottak ismételve is szóltak. Legutoljára beszélt Stroussberg. Az ítélet kihirdetése, s illetőleg a büntetés kiszabása másnapra maradt.

Nemzeti színház.

Kolozsvár. csütörtök, november 9-kén, 1876.
Béret 36-ik szám.
Gerecsné M. L. szerződött tag fellépteül

MÁRTHA.

Flotow operája 4 felv.

Kezdeté 7 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

A boros hordok.

(Folytatás.)

Mint történik az, hogy ha a must ujhordóban forrott is, jó bort adhat, szándékosan mondjuk „adhat“, mert ez nem mindig történik. Idő folytán az ó borból is válik ki folyton szénasavtartalmu elem, mely a forrásnál már kivált fehérrnyéhez sokban hasonlít és pedig éveken keresztül folyton tart e kiválás a borból, mig a bor érett lesz arra, hogy üvegbe tegyék.

E kiválással lépést tart a csernek átalakulása. A bor ugy szabadul meg tőle, hogy fehérrnyével vegyülten adja ki magából, vagy pedig: a légnemű szénasav a csernt humin-ná változtatja, mely, minthogy stótszínű: a bornak különös színt közönszön.

Köztudomású dolog, hogy a bor árulásával mindinkább vesztit fanyarságából s kellemesebb izet nyer; — s ezt nagyrészt a borkó és cser elvesztésének közzöni. A csersav jelenléte a borban bizonyos izzavart idéz elő, mely tulajdonság bizonyos bortfajoknál, a bor sajátsszerű jóságát okozza: s épen az a kellemetlen tiszta némely veres bornál, mint a kitűnősség nélkülözhetetlen kelléke, nagyon dicsértetik. Mi szerepe van a csernek a vörös bornak.

Vegyük a festanyaggal, s az üveg befeleltetésén vastag lerakodmány alakjában jelentkez. A francziaországi „Vins rosés“ ilyenmű vörös borok, s szelidebb izűkért nagyra becsülettnek.

Láthatni, hogy valódi borismerő, csertartalomban szegényebb borokat mindig többre becsül, s a fanyar cseriz szakértőtoroknak nem lehet kellemes. S azt hiszem, hogy észszerű kezelésnél nem tölti mustját új hordóba egy gondolkozó gazda sem, annál is inkább, mivel a bor aranyszínét megadni mindemellett is marad elég festanyag.

Sok boros gazda azt feleli erre, hisz a cserizt egyszerű módon vizahőlyag vagy gélatinummal ki lehet venni a borból. Igaz, — ha csak a csersav volna kiveendő a borból; de elismert dolog, hogy ily kivonatolás sokkal több kárt okoz a bornak, nintsem alkalmazni hasznos volna, s a bor jellegére megváltoztatólag hat.

S ha pedig valaki ép arra vetemednék, hogy ó-bort töltösn új hordóba, a legbizonyosabb következmény volna a bor teljes elrontása, mind lényegileg, mind külsőleg: színmegváltozna, stótes szint nyerne, s a hordó-iz miatt élvezhetlené válna, kivonatolása meg a fennebbi okokból lehetetlen, az pedig nem remélhető, s annál is inkább, mert ó-bor, hogy azon vagy folyamatok, melyek ó-bornál-ép nagy időközben mennek végbe, a bort kitisztíthassák ez idegen anyagoktól.

(Vége köv.)

Távirati tudósítás a bécsi tüzsdéről

Novemr. 3-án 5% Metaliques 63,20 frt
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 67,80 frt.
1860 iki államkölcsön 111,75 Bankrésztvények 854 — Hitelrésztvények 143,20 London 122,95 Ezüst 105,60 Cs. kir. arany 5,88 — Napoleon'dor 983 — 100 mark németértékű 60,50.

Urbéri kötvények: Magyarországi 75. — Temesi 75. — Erdélyi 74,75 Horvátország 84.

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

Van szerencsém a n. érd. helybeli és vidéki közönségnek becses tudására juttatni, hogy helyt főtérén 6. számú háznál

POLCZ ALBERT MŰCSARNOKA

czég alatt

„olajnyomatok képek-, tükrök- és egyéb műtárgyak“-ból álló raktárt nyitottam.

A művészet iránti hódolatnak és terjesztésnek emelésére czélzó törekvésem remélnem engedi, hogy becses figyelmét új vállalatom iránt megnyerni szerencsés leendek. Az újabb kor találmányai közt az **olajnyomat** rövid időn feltűnő jelentőségre emelkedett. Más részről pedig a szép műalkotások iránti érdeklődés a közönségnél csaknem szülséggé fejlődött, úgy hogy ma már alig találhatni házat, melynek falát egy vagy több **olajnyomat** kép ne díszíté. E körülmény egyuttal a műkedvelésnek bizonyítéka. Az **olajnyomat** tökéletességénél fogva merőben háttérbe szorította a drága azele-metszeteket és könyvnyomatokat, melyek a költséges üvegtáblák alatti őrzés által sem menthetők meg a gyors pusztulástól. S míg az utóbbiak csak hiányos másolatok az eredetieknek, nem bírva a kép legérdekesebb kleméivel: **a színnel**; addig az **olajnyomat** oly hiven ábrázolja a legklasszikusabb műtermékeket, hogy a gyakorlott műtérő is alig képes megkülönböztetni azokat az eredetiektől. Nem lévén mindenki oly kedvező anyagi helyzetben, hogy magának eredeti festményeket szerezzen, s miután az **olajnyomat** másolatok az eredetiek árának alig tizedrészébe kerülnek, megőrzésük ige könnyű és nem jár költséggel: az **olajnyomatok** terjedése és az azok iránti előszeretet napról napra növekedésben van. Városunk t. közönsége, ámbár eddig is pártoláshoz készen állt az **olajnyomat** mellett, még is némi és nem indokoltan visszatartással viseltetett iránta; mert mintán ez üzletág még nem volt kizárólagosan képviselve, a t. közönség szédelgő útazókra és képűgnyökökre szorult, a kik visszaélve a bizalommal, a képekre előlegeket szedtek fel, aztán a megrendeléseket vagy nagyon hiányosan, vagy épen nem teljesítették. E visszaélések megszüntetése és a szédelgés e nemének gyökeres elnyomása, vállalatom életrevalóságáról meggyőződé, az becses pártolásával szerencsétlenni sziveskedjék. Legyen szabad tehát kérnem, hogy műcsarnokomat becses látogatásával megtisztelni, és a díszes és gondos választékról, izletes berendezésről és kiállításról, valamint a jutányos árakról meggyőződést szerezni méltóztassék. Midőn a fennebb körvonalozott vállalatom megnyitást újlag is becses figyelmébe ajánlani bátorokodnám, ezt azon reményben teszem, hogy nagybecstű megrendeléseivel mielőbb és minél gyakrabban megízlelend, egyuttal azon bizelgő reménnyel is keesgetvén magam, hogy pontos és lelkiismeretes ügyvitel által sikertelend jóindulatu bizalmát nemcsak megnyernem, hanem azt állandólag meg is őriznem.

Kolozsvár, september-hó 1876.

Kiváló tisztelettel:

POLCZ ALBERT.

JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖKET
5 1/2 — 6% kamatra
a birodalom bármely részében telek-könyvezett nemtehermentes föld-ártrókra is 1000 forinttal a legmagasabb összegig, ugyszintén községek részére is törlesztésre rövid idő alatt, és 5000 frton felülieket még előnyösebb módozatok mellett gyorsan eszközöl. (74) (32-*)

A hat. eng. általános Ipar- és kereskedelmi ügynőki IRODA Kolozsvárt, párisutca 19 sz. sajtóháza (Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4-ig.)

(341) (12-12)
Néklülőzhetlen minden háztartásra nézve!
Csak 6 frt 10.
az ára a következő árucsoportnak, mely 43 darabon jó, s mind hasznos tárgyból áll u. m.
1 pompás salongámpa legújabbra metszett gyón gyökből
2 elegáns bronzöntvény-gyertyatartókból
1 szepn vassal díszített asztali csengőtűzből
1 fénykép albumból díszkötésben
6 jó angol acélkésből kemény nyellél,
6 cs. k. szab. brittania-évkönyvből
6 cs. k. kávéskanálból, levesmerőből, tejszűrőből
6 kristály pallóból
6 kis üvegtálcából japáni festményekkel.
43 darab.
A brittania kanálak valódisága jelöl minden darab cs. k. „Patent“ jeggyel van ellátva, s a jó minőség és tartósságra nézve közesség vállaltatik.
Minden telestől 43 darab példátlan csekely 6 frt 10 kvért kapható
BLAU & KANN
újlag nyitott telephelyen Bécs
I. Babenbergerstrasse 1.
Pontos szolgálat viték, utánvél mellett.

Egyháziatlanság és üres templomok. Egyháztársadalmi elmélkedés.
Irtá Mitrovics Gyula. Ára 50 kr.
Dans une Ville d'hiver,
par Ouida. Ára 2 frt 10 kr.
VERTU.
Dédie a George Sand par Gustave Haller. Ára 3 frt 60 kr.
Die Principien der Biologie,
von Herbert Spencer. I. Band. Ára 7 frt 20 kr.
Selbstbiographie des Malers Karl Blaas 1815—1876.
Herausgegeben von Adam Wolf. Ára 3 frt.
Geschichte des grauen Staates.
Von Dr. Hugo Magnus. Ára 4 frt 80 kr.
Ueber die menschliche Freiheit und Zurechnungs fähigkeit.
Eine kritische Untersuchung von Dr. Carl Göring. Ára 1 frt 56 kr.
La Revanche de Camille,
par Albert Miral. Ára 1 frt 20 kr.
Die Töchter der Fürsten.
Roman von Paul Sziglavy. A 3 kötet ára 5 frt.

Svéd és norvég dalok,
melyeket a „svéd csalogányok“ előadni szoktak.
Zongorára szerzé GOTTHARD J. P. Ára 1 frt 32 kr.
Grundzüge der analytischen Geometrie der Ebene.
für orthogonale und homogene Punkt und Linien-Coordinaten, von Dr. Hermann Weissenborn. Ára 4 frt 20 kr.
Um Afrika.
Skizzen von der Reise Sr. Majestät Corvette „Helgoland“ in den Jahren 1873—1875. Mit 70 Illustrationen, einer Karten und mehreren Beilagen. Von Leopold von Jedina. Ára 4 frt.
Die Unterschriften in den römischen Rechtsurkunden.
Von C. G. Bruns. Ára 2 frt 40 kr.
A történelem előtti idők,
megvilágítva a régi maradványok, s az ujabkori vadnépek életmódja és szokása által Irtá Sir John Lubbock.
2 vaikos kötet számos képpel. Ára 10 frt.
A parlamenti kormányrendszer Angliában,
s annak eredete, kifejlődése és gyakorlati alkalmazása. Irtá Alpheus Todd. I. kötet. (600 lap) Díszesen kötve 3 frt.

A francia nyelv,
rendszeres tankönyve (francia-magyar és magyar-francia szótárral).
A polgári iskolák és középiskolák számára. Irtá Pugin Leo.
I. kötet. Ára 1 frt 60 kr.
Ugyanott kapható:
A percemonti várkastély,
SAND GEORGES legutolsó regénye.
Ára 1 frt 50 kr.

MÉRÉ PAULINA
REGÉNY LEVELEKÉBEN.
Irtá Cherbuliez Victor. Fordította Julia.
A két kötet ára 2 frt.
Az új cselédtörvény.
(Életbe lépett 1876. május 1-én.)
TÖRVÉNYCZIKK
A CSELÉD ÉS GAZDA KÖZÖTTI viszony szabályozásáról,
a gazdasági munkásokról és a napszámosokról.
Ára füzve 20 kr. postán küldve 22 kr.

Távírdai gép- és kapcsolásh.
A posta- és távírda intézetnél alkalmazottak használatára
50 kömöszetű ábrával
Irtá SZÉKELY ISTVAN magy. kir. távírdatis t. Ára füzve 1 frt 60 kr.
Leteszünk
mindenki számára, a ki óhajlja, sorsjegyeket és más árszertékeket a szab. osztr. nemzeti banknál, az első oszt. takarékpénztárnál Bécsben, vagy valahol más első rangú intézetnél, a fohászik, vagy valahol más első rangú intézetnél, mintegy kétfélmad részét előleg gyanánt. Nekünk aztán csak az az összeg lesz visszafizetendő, mint a havirészeket, a melytől a módon kiadunk és a mely szerény hasznunkat szepi.
A kedvet magyar díj- az 1864-ki, 1839-ki és 1860-ki rajzoknak közelről kikérőnk a kalamából, melyek fúgyereményei 150,000, 200,000, 280,000 és 300,000 forint tesznek, sálunk ezen, Általunk most először silmazott módot a sorsjegy-szerzésre részletezések által, mely olcsóság, biztonság s kényelmesség tekintetben minden eddig ajánlottatt felülmúl.
Az első, legalább öt forint, részlet fizetés-kor, törvényesen beégyzett okmányt kap a fél, mely a letéteményezett sorsjegy sorozatát és számát, valamint a letéti jegy számát fogja tartalmazni.
Mihelyt a kevés havirészek nekünk vissza lesz fizetve, azonnal kiszolgáltatjuk a félnek az illető intézet eredeti letéti jegyét. E mód szerint számítok például, egy bécsi sorsjegyet 95 frt Ártó yami áráknál 102 frt 50 krajczárral, sálunk rá előleg-képen 70 frtot, s nekünk csak 32 frt 50 kr. fizendő; míg a felvett 70 frt előleg, teljesen vagy részletekben, tessz is szerint fizethet vissza, vagy időről idő e ghosszasabbított.
Iy módon mindenki saját sorsjegyre előcsalhat játékát, min valamely igérvényvel, nem is tekintve, hogy becses tulajdost szerez egyuttal magának Bűvből felvilágosítást nyújt mutatóványunk, melylyel ingyen szolgálk.
Kohn Józ. és társa, banküzlet, Bécs, Kärntnerstrasse 45.
(421) (12-12)

„VICTORIA“ biztosító társaság
Kolozsvártt
(alapított 1865-ben.)
Forgalmi kimutatása:
(1875 dec. 31.)
Összes bevételek kezdettől (1865)—1874 év végéig o. é. 19,06,023 ft. 99.
Bevétel 1875. évben 2,02,042 „ 73.
Összesen: 22,08,066 ft. 72.
Kifizetett károk kezdettől (1865)—1874 év végéig o. é. 6,30,656 ft. 27.
Kifizetett károk 1875-ik évben o. é. 93,469 ft. 47.
Összesen: 7,24,125 ft. 74.
Kiosztott nyeresemény kezdettől 1875-dik év végéig o. é. 39,738 ft. 69.
Évi díj bevétel 1,00,000 „ —.
Biztosításokat fogad el:
a) tűzkárok ellen, (ha villám-csapás által ooztattak is) épületekre, gyárakra, készletekre, ingókra stb.
b) jégkárok ellen, teljes kártérítéssel;
c) az ember életére, minden módozatokban, és közvetiti
d) a túlélési csoport biztosításokat.
A folyamatosan lévő széna és gabonakészlet biztosítás idényre különösen is felhívatik a közönség figyelmé. Biztosítatnal ugyanis tűz ellen mindenféle gabonaműek, asztagokban vagy sűrűrkben, úgy takarmányok is szabad ég- vagy fedél alatt Nagyobb összegű biztosításoknál, úgy azoknál, kik gben is biztosítottak és kárk nem volt, vagy olyanoknál, kik épületeket is együttesen adják fel — különös kedvezményre nyújthatna.
Tekintettel továbbá azon körülményre, hogy a cseplőpek használata napoként általánosabb lett, minek folytán az eleséps is eddigiről gyorsabban történik, a „VICTORIA“ azon kedvezmény léptette életbe, hogy azon felektől, kik gabonáikat géppel esepeltetik, egy havi tartamra is fogad el aránylagos díj mellett biztosítást.
Eleséplés után a biztosítás — ha a rakodási hely és id bejelentetik; a szemre is kiterjed.
Az ügynékségek utasítva vannak, a közönségnek minden felvilágosításokkal, nyomtatványokkal szolgálni, a biztosításokat felenni és esetleges kívánságokat ide bejelenteni.
Központi iroda: Kolozsvárt, főtér 26 szám.
Vezér-ügynökségek: Bécs, Budapest, Grätz, Píga, Szechen.
Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Izék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyl, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.
Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében. (473) (3-*)
A „VICTORIA“ biztosító társaság 10 éves működés alatt, kötelezettségének mindg hiven és pontosan megfelelvén, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen titán hazai és minden idegen elemtől ment intőzet által eszközöltetni.
„VICTORIA“ biztosító társaság.

HUTFLESZ KÁROLY
KOLOZSVÁRTT,
megvásárol mindenemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemekeket, s leszámítol (escomptirt) mindenféle nyereseményeket és szelvényeket (3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket
AJÁNLIJA DÚSAN ELLATOTT
FÜSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDÉSET,
ugy saját gőz- (heger)- malmi
LISZTEIT,
ugy szintén kitűnő minőségű (7-*)
fagygyugyertya és szappan-gyártmányait.

STEIN JÁNOS
KÖNYV- MŰ- ÉS ZENEMŰKERESKEDÉSÉBEN KOLOZSVÁRT kapható:
Paragreenék a párizsi viágtárlaton.
Humoros elbeszélés. Irtá Raffiny János. Ára 1 frt.
A föld utolsó napjai.
Irtá dr. Eusebius Magnus. Ára 60 kr.
A pénztárnok házassága.
Elbeszélés. Irtá Claire de Chaudeneux. Ára 70 kr.
Döntvények gyűjteménye.
A magy. kir. Kuria semmitőszéki és legfőbb ítélő széki osztályainak, az 1876. évben hozott elvi jelentőségű határozatait.
Szerkeszti dr. Fayer László. I. kötet. Ára 1 frt.
Die Erbllichkeit.
Eine psychologische Untersuchung ihrer Erscheinungen, Gesetze, Ursachen und Folgen von Th. Ribot. Ára 4 frt 20 kr.
Corpus iuris civilis, für das Deutsche Reich und Oesterreich.
Sammlung der das bürgerliche Recht betreffenden deutschen und Oesterreichischen Spezialgesetze Herausgegeben von Dr. Richard Schröder. I. Theil. Ára 2 frt 16 kr.